

CRNA GORA
SKUPŠTINA
**Odbor za zdravstvo, rad
i socijalno staranje**
Broj 00-63-12/15
Podgorica, 01.jun 2015. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu člana 77 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje Skupštine Crne Gore, sa 79. sjednice održane 2. marta 2015. godine podnosi

IZVJEŠTAJ SA KONTROLNOG SASLUŠANJA

- **Predraga Boškovića, ministra rada i socijalnog staranja,**
 - **Angeline Međedović, glavne inspektorke rada i**
- **Zlatka Popovića, inspektora rada za oblast zaštite na radu u Upravi za inspeksijske poslove**

na temu Aktuelna situacija u nikšićkoj Željezari „Toščelik“

Sjednici su, po pozivu, u skladu sa članom 67 stav 2 Poslovnika Skupštine Crne Gore, prisustvovali i odgovarali na pitanja poslanika prof. dr Milan Lakićević (direktor Poreske uprave Crne Gore), Pero Kadović (predstavnik Sindikata Željezare „Toščelik“ Nikšić) i Guray Guzeler (izvršni direktor Željezare „Toščelik“ Nikšić).

Vrhovni državni tužilac Crne Gore, Ivica Stanković i direktor Instituta za javno zdravlje Crne Gore, Boban Mugoša, koji su bili pozvani da prisutvuje kontrolnom saslušanju, uputili su dopise ovom Odboru, u kojima su naveli da nijesu u mogućnosti da prisustvuju sjednici zbog ranije preuzetih obaveza.

Odbor je na 77. sjednici, održanoj 18. februara 2015.godine, jednoglasno usvojio Inicijativu poslanika Janka Vučinića za održavanjem kontrolnog saslušanja u vezi situacije u nikšićkoj Željezari „Toščelik“. Nakon toga, Odbor je, na istoj sjednici, donio odluku o održavanju kontrolnog saslušanja na temu „Aktuelna situacija u nikšićkoj Željezari „Toščelik“.

S obzirom da je, shodno članu 77 stav 1 Poslovnika Skupštine Crne Gore, 79. sjednica Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje, na kojoj je održano kontrolno

saslušanje, snimana fonografski i da će zapisnik sa sjednice sadržati pojedinačne ocjene, stavove i pitanja učesnika u raspravi, ovaj izvještaj sadrži suštinu izlaganja i usvojene zaključke.

U raspravi na temu kontrolnog saslušanja učestvovali su poslanici, članovi Odbora: Zoran Jelić, Neven Gošović, Zorica Kovačević, Jasmin Sutović, Andrija Popović, Janko Vučinić, Emilo Labudović i Srđan Perić.

Uvodnu riječ imao je podnosilac Inicijative za održavanje kontrolnog saslušanja poslanik Janko Vučinić. Naglasio je da je podnio zahtjev za organizovanje kontrolnog saslušanja iz razloga što je Izvršni odbor Sindikata željezare uputio poziv za pomoć, svim državnim institucijama. Razlog za to bio je mobing koji radnici u Željezari doživljavaju a od radnika se, takođe, zahtijevalo da rade prekovremeno kao i da rade u noćnoj smjeni. Naglasio je da je radnicima koji su odbijali da rade na takav način priječeno otkazima a otkazima je priječeno i u slučaju da radnici ne prihvate da rade sve što poslodavac od njih zahtijeva. Kao dodatni razlog da pokrene Inicijativu za održavanje kontrolnog saslušanja poslanik Janko Vučinić naveo je tešku povreda mladog radnika koji je na radnom mjestu zadobio otvoreni prelom obje noge. Neposredno prije ove, dogodila se i teška povreda zaposlenog u nikšičkoj Željezari „Toščelik“ kojom prilikom je radniku otkinut prst na ruci.

Poslanik Janko Vučinić kazao je da se za dvije godine i osam mjeseci, od kada je „Toščelik“ preuzeo Željezaru, dogodilo preko 40 teških povreda na radu a dva mlada radnika su na radnom mjestu izgubila život. Takođe, osvrnuo se i na slučaj radnika Milenka Roćenovića koji je prije godinu dana doživio tešku povredu prilikom havarije na postrojenju u Čeličani. Konkretno, Milenko Roćenović bio je jedan od tri radnika koje je zasula šljaka iz livnog kazana i tom prilikom su oni zadobili teške opekotine. Ovaj radnik se nalazi na bolovanju i strahuje da će mu poslodavac, po povratku na posao, dati otkaz. Naveo je i primjer poslovođe iz Čeličane koji je dobio upozorenje pred otkaz samo iz razloga što je saopštio da radnici u Čeličani više ne mogu da izdrže takav tempo rada, i da su preumorni. Poslanik Vučinić mišljenja je da bi ovaj radnik dobio otkaz da nije zakazano ovo kontrolno saslušanje. Takođe, naglasio je da je mobing izražen i prema ženama.

Predrag Bošković, ministar rada i socijalnog staranja upoznao je prisutne da tema ove rasprave nije u domenu Zakona o radu već u domenu Zakona o zaštiti i zdravlju na radu. Naglasio je da je u nadležnosti Uprave za inspekcijske poslove da provjerava zašto dolazi do povreda na radnom mjestu. Naveo je, da je Crna Gora prepoznata kao država koja u regionu, možda i najbolje štiti radna prava i ima najbolje radno zakonodavstvo. Istakao je i da je više puta imao razgovore sa sadašnjim i bivšim zaposlenim u Željezari „Toščelik“ Nikšić. Sa njima je razgovarao o različitim temama, od mogućnosti za povoljnije uslove penzionisanja, stvaranja uslova za drugačiju procjenu težine radnih mjesta na kojima su zaposleni i poslova koje obavljaju kao i mogućnosti proglašenja nekih radnih mjesta beneficiranim. Po navodima ministra Boškovića, uvijek je to bila korektna saradnja. Više puta je razgovorao i sa rukovodstvom „Toščelika“. Smatra da kompletna „slika“ nikšičke Željezare „Toščelik“ nije tako loša kako je to predstavio podnosilac Inicijative za održavanje kontrolnog saslušanja, poslanik Janko Vučinić. Ministarstvo rada i socijalnog staranja će, u narednom periodu, ostati otvoreno za razgovore ne samo kada je „Toščelik“ u pitanju već kada su u pitanju radni odnosi i zaštita na radu u drugim kompanijama.

Ministar rada i socijalnog staranja, Predrag Bošković najavio je i da će se mijenjati sve ono što je neprimjenjivo u poslovnoj praksi a tiče se zakonske regulative. Potsjetio je da su zakoni prošli interne provjere ali i provjere najprestižnijih međunarodnih organizacija.

Angelina Međedović, glavna inspektorica rada upoznala je prisutne sa činjenicom da Inspekcija rada već treću godinu radi u okviru Uprave za inspekcijske poslove. Inspekcija rada vrši nadzor nad radom domaćeg i stranog pravnog lica kao i nadzor nad radom preduzetnika u pogledu pridržavanja zakona i drugih propisa o radu, zapošljavanju i zaštiti zdravlja na radu. Istakla je da se Inspekcija rukovodi osnovnim načelima među kojima su načelo preventivnosti, srazmjernosti, načelo zaštite javnog interesa itd. Prioritet rada Inspekcije je suzbijanje rada na crno kao pojavnog oblika sive ekonomije na tržištu rada i obezbjeđivanje sigurnog radnog mjesta. Kada je riječ o „Toščeliku“, kazala je da tu firmu Inspekcija rada nije obilazila iz razloga što je vladalo mišljenje da je to firma gdje zaposleni redovno primaju zarade, gdje se uplaćuju doprinosi i gdje se plaća prekovremeni rad. Dakle, kada je riječ o „Toščeliku“ nije bilo inicijativa koje su ukazivale na nepravilnosti u radu ove kompanije. Inspekcija rada je iz medija, nakon povreda radnika, saznala da u firmi postoji nezadovoljstvo i mobing koji je izražen kroz razne oblike i da je prekovremeni rad prekomjerno izražen, iako je isti plaćen, a prisutan je u obimu većem od dozvoljenog.

Nadležnost Inspekcije rada je da kontroliše poslodavca, odnosno da utvrdi da li je obezbijedio uslove u svojoj firmi da se eventualno mobingovano lice zaštititi od mobinga. To je prvi korak zaštite od mobinga. Ako ta zaštita kod poslodavca ne bi uspjela onda se traži eksterna zaštita od Agencije za mirno rješavanje radnih sporova ili zaštita od suda. Kazala je da je 18. februara 2015. godine dala nalog inspektorici rada da provjeri poslovanje kompanije "Toščelik" i tom prilikom je napravljen zapisnik, u dijelu mobinga gdje je navedeno da je posrednik određen od strane poslodavca ali nije došlo do adekvatnog mišljenja od strane Sindikata. Osvrnula se na problem sa prekovremenim radom i istakla da je utvrđeno da se u kompaniji radi prekovremeno, ali da se prekovremeni rad plaća zaposlenima. Glavna inpektorica rada Angelina Međedović spremna je da se neposredno uključi u kontrolu rada nikšičke Željezare „Toščelik“, te da se preduzetim mjerama, preventivnim i represivnim, sve nepravilnosti, kako je kazala, „vedu“ u zakonski okvir.

Zlatko Popović, inspektor rada za oblast zaštite na radu u Upravi za inspekcijske poslove sopštio je da je, o svakoj povredi koja se desila u Željezari „Toščelik“ Nikšić, inspektor zaštite na radu uredno obaviješten, nakon čega je izašao na lice mjesta i izvršio nadzor, utvrdio činjenično stanje i spise predmeta predao tužilaštvu. Takođe, konstataovao je, i da su bile ispunjene sve propisane mjere zaštite na radu, ove povrede bi se desile. Po njegovim navodima, neposredne mjere zaštite nijesu bile uzrok povređivanja. Takođe, naveo je i da je od kako „Toščelik“ upravlja nikšičkom Željezalom, normativno uređena zaštita u Kompaniji, donijet je pravilnik o zaštiti, program osposobljavanja, uredno se vode evidencije. Takođe, uredno se nabavljaju i izdaju sva propisana sredstva i oprema lične zaštite. Potvrdio je da kompanija „Toščelik“ nema urađen akt o procjeni rizika. Akt o procjeni rizika je krovni dokument ali koji može da se uradi tek kada se završi sa sistematizacijom radnih mjesta u firmi, kada se izvrši rekonstrukcija svih pogona, izvrše pregledi i ispitivanja. Zaključio je da nema svrhe da se akt o procjeni rizika priprema ukoliko nije zaokružena kompletna tehnološka cjelina.

Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje na 86. sjednici, održanoj 7. aprila 2015 godine, usvojio je sljedeće zaključke:

1. Nalaže se nadležnim državnim organima i Tužilaštvu da istragu o povredama i smrtnim slučajevima u nikšićkoj željezari „Toščelik” dovedu do kraja i o rezultatima istrage obavijeste Odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje.
2. Obavezuju se Inspekcija rada i Inspekcija zaštite na radu da vrše redovne kontrole poslovanja nikšićke željezare „Toščelik”.
3. Nalaže se rukovodstvu željezare „Toščelik” da donese akt o procjeni rizika za sva radna mjesta u Kompaniji i da o istom obavijeste Odbor.
4. Insistira se na uspostavljanju bolje komunikacije između Sindikata i menadžmenta nikšićke željezare „Toščelik”.

Predsjednik Odbora
Zoran Jelić